

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

Педагогічна наука і освіта XXI століття

Науково-методичний журнал

Випуск 5

Засновано у 2023 році

Рівне – 2025

УДК 37: 001 «20»

П 24

Педагогічна наука і освіта XXI століття: науково-методичний журнал. Вип. 5. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т; упоряд.: Г. П. Пустовіт; ред. кол.: Г. П. Пустовіт, Н. О. Остапчук та ін. Рівне: РДГУ, 2025. 422 с.

Тематична спрямованість наукового фахового видання. Спеціальності, за якими видання публікує наукові праці: А1 Освітні науки; А2 Дошкільна освіта; А3 Початкова освіта; А4 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями); А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями); А6 Спеціальна освіта; А7 Фізична культура і спорт.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 920 від 26.06.2024 р. електронний науково-методичний журнал РДГУ «Педагогічна наука і освіта XXI століття» включений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі А Освіта (спеціальності – А1, А2, А3, А4, А5, А6, А7).

Фаховий електронний науково-методичний журнал РДГУ «Педагогічна наука і освіта XXI століття» індексується міжнародною наукометричною базою даних Index Copernicus International: <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=133628>

Редакційна колегія

Головний редактор: **ПУСТОВІТ Григорій Петрович**, доктор наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

Заступник головного редактора: **ОСТАПЧУК Наталія Олександрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

Члени редколегії

ANDROSZCZUK Irena, доктор габілітований, професор, професор кафедри Педагогіки праці та андрагогіки Академії педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської у Варшаві (Республіка Польща).

ВИХРУЩ Анатолій Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови, Тернопільський національний медичний університет імені І. Горбачевського (м. Тернопіль, Україна).

GLUCHMAN Vasil, PhD, професор філософії та етики, декан факультету мистецтв Пряшівського університету (Словаччина);

ДИЧКІВСЬКА Ілона Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т.І. Поніманської, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

КОБИЛЯНСЬКИЙ Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет (м. Вінниця, Україна).

КОЛЯДА Наталія Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (м. Умань, Україна).

КУЧАЙ Тетяна Петрівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології, Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (м. Берегове, Україна).

ПАВЕЛКІВ Катерина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

PELEKH Yurii, доктор габілітований, професор, професор кафедри шкільної педагогіки педагогічного факультету Жешувського університету (Республіка Польща),

ПЕТРЕНКО Оксана Борисівна, доктор педагогічних наук, професор, проректор з інноваційної діяльності і міжнародного співробітництва, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

ROBIRCHENKO Natalia, доктор габілітований, професор, професор надзвичайний на факультеті суспільних та гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніці (Республіка Польща).

САВЧУК Борис Петрович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітніх технологій ім. Б. Ступарика, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника” (м. Івано-Франківськ, Україна).

СЯСЬКА Інна Олексіївна, доктор наук, доцент, завідувачка кафедри біології, здоров’я людини та фізичної терапії, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

ЮЗИК Ольга Протасівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

БАЛІКА Людмила Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

WILAVUCH Ivan, доктор філософії, PhD, викладач І клініки анестезіології і інтенсивної терапії, Варшавський медичний університет (Республіка Польща).

ГУДОВСЕК Оксана Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

КАЗАНІШЕНА Наталія Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри біології та екології, Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (м. Кам’янець-Подільський, Україна).

КІНДРАТ Вадим Кирилович, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедрою теорії і практики фізичної культури і спорту, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

КОСТОЛОВИЧ Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

ПЕТРЕНКО Сергій Вікторович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій та моделювання, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

REBISZ Slawomir, доктор освітнього менеджменту, доцент, доцент кафедри досліджень школи і медіа, Жешувський університет (Польща);

SKWAREK Beata, доктор наук гуманітарних, доцент факультету суспільних і гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніці (Республіка Польща).

ЦІПАН Тетяна Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання, Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне, Україна).

Упорядники: проф. Пустовіт Г. П., проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С., доц. Баліка Л. М., Бабяр А. А.

Науково-бібліографічне редагування: наукова бібліотека РДГУ.

Оприлюднено за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол № 12 від 30 жовтня 2025 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2025

ЗМІСТ

Вихрущ А. Методологічна культура аспірантів: теорія та практика	7
Журба К. Військово-патріотичне виховання старшокласників в умовах війни	17
Zvaruch I. Artificial intelligence of learning the foreign language	29
Пустовіт Г., Петренко І., Шалівська Ю. Стратегічні концепти формування професійно-педагогічної компетентності викладача закладу вищої освіти	39
Кравченко О., Сафін О., Мась Н. Професійні вимоги до фахівця з каністерапії за рубежом	50
Пантюк Т., Микитин О., Дроздовська М., Ключник Г., Комарницька О. Інклюзивне освітнє середовище закладу дошкільної освіти як детермінанта природовідповідного розвитку дитини	68
Petrenko O., Kiziuk O. Pragmatics of translating gender-oriented advertising	79
Юзик О. Технологія цифрового залучення здобувачів вищої освіти спеціальностей А2 Дошкільна освіта та А4 Середня освіта до створення власного медіаконтенту	88
Баліка Л., Бричок С., Філоненко Р. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти у процесі вивчення дисциплін педагогічного циклу	99
Білецький В., Присяжнюк І., Сяська Н. Математичні підходи у STEM-освіті	110
Бондар І. Мотиваційно-ціннісний складник професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі історичної та громадянської освіти	122
Ваколюк А., Чепурка О. Роль ігрових технологій у формуванні здоров'язбережувальної компетентності учнів молодшого шкільного віку	130
Вінтоняк О. Рівнева та галузева структуризація професійної підготовки фахівців у педагогічних училищах і коледжах України (кінець ХХ – початок ХХІ століть)	141
Генсіцька-Антонюк Н., Сяська Н. Розв'язування компетентнісних задач на уроках математики	155

Гоголь Т., Гоголь В. Диференційований підхід до підготовки волейболістів університетських команд з урахуванням їхнього ігрового амплуа	164
Гудовсек О. Методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва: аналіз провідних дихотомій у філософії мистецтва Ф. Шеллінга та К. Леві-Стросса	175
Данкович О. Цінності студентів-медиків у міжнародному науковому дискурсі	186
Корнієнко І. Проблеми педагогічної освіти в Україні на сучасному етапі	197
Костолович М. Особливості структури трансверсальної компетентності майбутнього вчителя географії	205
Кривенко Ю., Кривенко Р. Ефективність використання сучасних інноваційних технологій у тренувальному процесі гандболістів високої кваліфікації	218
Левчук В. Концепти понятійно-категорійного апарату підручника з фізики та його науково-методичного забезпечення	229
Lewczuk I., Karlova T., Rashidi B. Zasady zarządzania i socjalne podstawy rehabilitacji wojskowych, uczestników działań wojennych	244
Moroz L., Danilova N., Michuda N., Kovaliuk V. Improving it students' terminological vocabulary in the process of learning English	259
Остапчук Н., Павлова Н. Освітній стартап як інструмент трансформації професійної діяльності педагога	268
Петренко С. Методологічні засади та системні характеристики професійної підготовки ІТ-фахівців в умовах освітньо-інформаційного середовища університету	278
Плахотнік О., Плахотнік О. Порівняльний аналіз підготовки доктора філософії (PhD) в системах вищої освіти України та Європейського Союзу	289
Сіткар Т., Мазур І.-С., Ожга М. Формування практичних навичок програмування у здобувачів вищої освіти засобами фреймворку Kivy	305
Stetsa N. Perspektywy realizacji europejskich modeli pracy socjalnej w Ukraine	315
Сухомлинська Л., Чала Н. Освітні реформи 1950–60-х років в епістолярії В. Сухомлинського	327

Trofimchuk V., Vashai Y., Nosalchuk I., Dorosh H., Nosalchuk H. Teachers' digital literacy as a key requirement of the «New Ukrainian school»	340
Троценко В., Войтенко А. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчої діяльності: теоретичне узагальнення	353
Троценко В., Троценко Т., Кривенко Р., Сембрат С. Особливості спрямованого впливу рухливих ігор з елементами туризму на формування моральних якостей учнів ЗЗСО	362
Антонюк М. Microsoft Copilot як цифровий ресурс у системі навчання інформаційно-комунікаційним технологіям під час підготовки бакалаврів у ЗВО	371
Нестерук С., Синевич Б. Методичні підходи при викладанні теми Голокосту в контексті фахової підготовки вчителя-філолога	381
Капральцев Д. Проектна діяльність як засіб формування фахових і креативних компетентностей майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації	389
Пилипчук А. Навчальні плани програм подвійних дипломів: нормативні засади та практичні виклики	399
Уманець С. Методичні засади використання генеративного штучного інтелекту в освітньому процесі: виклики та можливості	409

УДК [378. 046-021. 64: 7 – 044. 22] 378. 091. 64

DOI: [10.35619/pse.vi5.138](https://doi.org/10.35619/pse.vi5.138)

Дмитро КАПРАЛЬЦЕВ

здобувач PhD зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Рівненського державного гуманітарного університету,

м. Рівне, Україна

ORCID: 0009-0002-7884-1136

e-mail: kapraltsev.dmytro24@rshu.edu.ua

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ І КРЕАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА, ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ТА РЕСТАВРАЦІЇ

Анотація. У статті розглянуто проєктну діяльність як ефективний засіб формування фахових і креативних компетентностей майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації. Актуальність дослідження зумовлена трансформаційними процесами в системі вищої освіти, зростанням вимог до професійної підготовки мистецьких кадрів, а також потребою у фахівцях, здатних до творчої самоекспресії, інноваційного мислення, критичного аналізу та самостійного прийняття художньо обґрунтованих рішень в умовах змін.

Обґрунтовано, що проєктна діяльність є ефективною педагогічною технологією, яка забезпечує поєднання теоретичних знань із практичними навичками, сприяє розвитку естетичної культури, формуванню креативного, комунікативного, аналітичного мислення, просторово-комбінаторних умінь та інноваційної активності.

Розглянуто зміст і специфіку типів проєктів, що застосовуються в освітньому середовищі мистецьких закладів: індивідуальні, колективні, міждисциплінарні та соціокультурні. Проаналізовано їхні змістові характеристики, цілі, завдання, а також чинники, що впливають на успішність реалізації проєктної діяльності. Особливу увагу приділено методам і формам організації навчальної діяльності, серед яких майстер-класи, воркшопи, виставкові проєкти, мистецькі акції тощо. Зазначено, що проєктна діяльність у підготовці майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації стимулює професійне зростання.

Наведено конкретні приклади застосування проєктного підходу в освітньому процесі, що підтверджують його ефективність. Підкреслено, що проєктна діяльність виконує не лише навчальну, а й виховну, соціокультурну, комунікативну функцію, сприяючи гармонійному розвитку особистості студента. Зроблено висновок про необхідність системного впровадження проєктної діяльності у фахову підготовку майбутніх бакалаврів мистецького профілю як умови формування конкурентоспроможного, творчо активного фахівця.

Ключові слова: проєктна діяльність, мистецька освіта, майбутні бакалаври образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації, фахові компетентності, креативність, міждисциплінарність, художній проєкт, творчий розвиток.

Постановка проблеми. Сучасні трансформаційні процеси в освіті, а також зростання вимог до фахівців мистецької галузі зумовлюють необхідність

перегляду традиційних підходів до підготовки майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації. У сучасному культурно-мистецькому просторі професійна діяльність митця пов'язана не лише з оволодінням техніко-технологічними навичками, але й зі здатністю до творчої самоекспресії, інноваційного мислення, міждисциплінарної взаємодії, адаптації до змін і роботи в команді.

Формування фахових компетентностей, що охоплюють професійні знання, уміння, навички, а також креативних здібностей як здатності до продукування оригінальних художніх рішень, є ключовим завданням підготовки майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації. Особливої актуальності набуває впровадження активних форм навчання, зокрема проєктної діяльності, яка сприяє інтеграції теоретичних знань і практичного досвіду, розвитку творчої ініціативи та самостійності, формуванню професійного мислення.

У цьому контексті актуальним є вивчення проєктної діяльності як ефективного педагогічного інструменту формування фахових і креативних компетентностей майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, а також визначення умов її успішної реалізації в закладах вищої мистецької освіти.

Аналіз наукових досліджень з проблеми. Формування професійної компетентності з проєктування у здобувачів мистецьких спеціальностей є предметом активного наукового обговорення. У працях вітчизняних та зарубіжних дослідників підкреслено, що засвоєння проєктних навичок істотно підвищує ефективність професійної діяльності майбутніх фахівців творчих галузей. Зокрема, ця проблема висвітлено у контексті підготовки бакалаврів декоративно-прикладного мистецтва [3], фахівців з дизайну одягу [8], викладачів дизайну й технологій [6; 17] тощо.

Проєктна діяльність сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти дослідницьких умінь, розвитку креативного потенціалу, здатності до продукування оригінальних ідей та їх втілення з урахуванням художньо-технічних засобів, а також просторово-комбінаторного мислення.

У низці наукових праць акцентовано увагу на необхідності оновлення чинної системи фахової підготовки з урахуванням вимог сучасного ринку праці [3;7]. Зокрема, вітчизняні розробники стандарту спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» вказують на те, що окреслений у ньому перелік компетентностей не є вичерпним і має бути конкретизований та розширений в межах окремих освітніх програм відповідно до актуальних професійних запитів [13].

Мета статті – проаналізувати значення проєктної діяльності як ефективного засобу формування професійних і креативних компетентностей здобувачів мистецьких спеціальностей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проектна діяльність набуває особливої актуальності у підготовці майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, оскільки забезпечує інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок, сприяє розвитку креативного мислення, самостійності та професійної мобільності майбутніх фахівців. Вона створює умови для реалізації індивідуального творчого потенціалу майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації та формування у них здатності до самостійного прийняття художньо обґрунтованих рішень.

Проектна діяльність є однією з форм організації освітнього процесу, яка базується на поєднанні теоретичних знань і практичних дій, спрямованих на досягнення конкретного результату. У науково-педагогічній літературі термін «проектна діяльність» трактується як цілеспрямований процес планування, створення та реалізації індивідуального або колективного творчого продукту, що має практичне значення та соціальну або культурну цінність [11; 9].

Основними ознаками проектної діяльності є проблемність – проект має ґрунтуватися на реальній, актуальній або навчально-симульованій проблемі; орієнтація на результат – передбачає створення завершеного продукту (художнього твору, виставкового об'єкта, макета тощо); інтегративність – поєднання знань з різних предметних галузей (мистецтво, історія, технології, цифрові засоби); самостійність та ініціативність здобувачів – проект вимагає творчої участі, вибору шляхів реалізації, планування й самоконтролю; презентація результату – обов'язковою є публічна або міжособистісна демонстрація досягнень (виставка, захист, конкурс).

Особливості проектної діяльності у мистецькій освіті зумовлені специфікою художньої творчості, де важливі не лише технічні аспекти реалізації, а й художньо-образне мислення, естетичне бачення, здатність до інтерпретації, емоційне осмислення змісту. В межах мистецьких спеціальностей проектна діяльність може охоплювати розробку авторських композицій (живопис, графіка, декоративно-прикладне мистецтво); створення артоб'єктів з різних матеріалів; виконання реставраційних завдань; підготовку персональних або групових виставкових експозицій; використання цифрових медіа для візуалізації творчого задуму.

Важливою характеристикою проектної діяльності в підготовці майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації є її відкритість до інновацій, що сприяє інтеграції новітніх технологій, візуальних медіа, методів дизайн-мислення, а також розвитку критичного й креативного мислення.

Отже, проектна діяльність у мистецькій освіті виступає не лише дидактичним методом, а й педагогічною технологією формування професійної,

творчої та комунікативної компетентностей майбутніх фахівців образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації.

Проектно-дослідницька діяльність у закладах вищої освіти виступає ключовою технологією професійної підготовки здобувачів творчих спеціальностей, оскільки інтегрує теоретичні знання, практичні вміння й формує уміння самостійно долати значущі завдання в умовах невизначеності. Залучення майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва, реставрації до проектної діяльності на різних етапах навчання (курсіві, дипломні, творчі задачі) сприяє поступовому становленню як особистості, так і майбутнього фахівця. У галузі мистецької освіти проектна діяльність має свої особливості: вона поєднує художній образ і технологічну реалізацію, враховує емоційно-естетичний досвід та синтез різних видів мистецтва [5].

Фахова компетентність у мистецькій освіті розглядається як інтегративна сукупність знань, умінь і ціннісних орієнтацій, що забезпечують здатність до професійної дії у конкретній творчій сфері. Професійна компетентність також передбачає не тільки освоєння технічних навичок, а й розвиток творчості, мотивації до самореалізації та здатності генерувати ідеї – складових, характерних для освітнього процесу мистецької освіти [16; 10].

Креативність визначають як центральний компонент професійної компетентності. Вона забезпечує здатність до вирішення творчих задач у нестандартних ситуаціях, продукування нових ідей і реалізацію їх у художньому контексті. У дослідженнях Лі Сяоя зазначено, що креативна компетентність декоративно-прикладного митця містить ціннісно-мотиваційні, когнітивні, активні та рефлексивні компоненти, що уможлиблюють генерування оригінальних творчих рішень в умовах невизначеності [4]. Проте у професійній діяльності освітян креативна компетентність включає інноваційно-творчий, інформаційно-цифровий, комунікативний компоненти, забезпечуючи фахову мобільність і здатність реагувати на зміни [2].

Аналіз психолого-педагогічних джерел дав змогу зробити висновок, що проектна діяльність у мистецькій освіті сприяє формуванню різних типів компетентностей, зокрема, техніко-технологічні – включають навички володіння інструментами (традиційними і цифровими), знання технологій виконання, матеріалознавство та практичне застосування мистецьких технік; естетичні – розвиток художнього смаку, здатності до композиційного вирішення, емоційного й образного осмислення твору; комунікативні – уміння вести діалог із наставниками, замовниками, аудиторією; співпраця у команді під час спільних проєктів; аналітичні – здатність до здійснення аналізу, рефлексії, критичного оцінювання власної творчості та чужих робіт; інноваційні – творчість у сенсі впровадження нових ідей, розробка нестандартних проєктів, адаптація сучасних технологій для художньої діяльності.

Забезпечення комплексного розвитку майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації охоплює технічне володіння, естетичне сприйняття, соціальну комунікацію, рефлексію та інноваційність – ключові характеристики конкурентоспроможного мистецького фахівця [1].

Проектна діяльність у системі мистецької освіти – це одна з ефективних форм реалізації компетентнісного підходу, яка сприяє розвитку не лише фахових, а й креативних, аналітичних, комунікативних та інноваційних компетентностей. Її сутність полягає в самостійному чи колективному вирішенні практичних або дослідницько-творчих завдань з обов'язковою презентацією результату.

У процесі підготовки бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації застосовуються різні типи проєктів, кожен з яких має власну специфіку й формує відповідні компетентності:

- творчі індивідуальні проєкти передбачають самостійну розробку авторських художніх творів, технологічних об'єктів або реставраційних рішень. Така діяльність сприяє розвитку естетичної свідомості, просторового мислення та професійного самовираження студентів [12];

- колективні проєкти реалізуються у межах студентських творчих лабораторій, мистецьких майстерень і виставкових практик. Вони формують здатність до взаємодії, командної роботи, компромісного вирішення художніх задач;

- міждисциплінарні проєкти інтегрують знання з різних сфер: історії мистецтва, реставраційних технологій, цифрового дизайну. Прикладом є створення майбутніми бакалаврами інтерактивних медіаекспозицій у межах реставраційного напрямку, які водночас демонструють художні й аналітичні здібності [18];

- соціально-культурні проєкти охоплюють організацію публічних мистецьких подій, виставок, акцій у громадському просторі. Такі ініціативи дозволяють здобувачам долучатися до реального художнього процесу та комунікувати з різними аудиторіями, що сприяє формуванню соціокультурної й комунікативної компетентностей [15].

У межах проєктної діяльності активно використовуються різноманітні методи та форми роботи, зокрема майстер-класи, що дозволяють перейняти авторську техніку від досвідченого митця чи реставратора; воркшопи – інтенсивні практичні заняття для формування технологічних та композиційних умінь; виставкові практики, які передбачають розробку, експозицію й презентацію власних робіт, що формує не лише естетичні, а й презентаційні навички.

Приклади реалізованих кейсів свідчать про дієвість проєктного підходу в освітньому процесі. Зокрема, здобувачі кафедри декоративного мистецтва та

реставрації Львівської національної академії мистецтв реалізували соціально-культурний проєкт «Молода генерація», в межах якого було представлено експериментальні роботи, що поєднували традиційні техніки із сучасною візією художнього мислення [15]. Здобувачі німецького університету мистецтв створили мультимедійні експозиції, що пояснюють етапи реставрації, сприяючи розвитку технічних, аналітичних та креативних умінь [18].

Здобувачі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво та реставрація» успішно реалізували міжнародний проєкт з арт-терапії «Я – мій портрет. Яким ти себе бачиш?» на базі Рівненського державного гуманітарного університету в 2024 р. під керівництвом професора Руслани Шеретюк [14].

Отже, проєктна діяльність у мистецькій освіті виступає дієвим засобом реалізації компетентнісного підходу та створює ефективне середовище для формування цілісної професійної особистості майбутнього художника, дизайнера або реставратора.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Теоретичний аналіз наукових джерел дає підстави стверджувати, що проєктна діяльність є ефективним педагогічним засобом формування фахових і креативних компетентностей майбутніх бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації. Вона не лише поєднує елементи традиційного і сучасного мистецького досвіду, а й сприяє розвитку індивідуального творчого потенціалу, аналітичного мислення, самостійності, ініціативності, здатності до командної взаємодії та інноваційної активності.

Шляхом залучення здобувачів мистецьких спеціальностей до різних форм проєктної діяльності – індивідуальних, колективних, міждисциплінарних, соціокультурних – забезпечується поступове формування широкого спектру компетентностей: техніко-технологічних, естетичних, комунікативних, аналітичних та інноваційних. Успішно реалізовані кейси в мистецьких закладах України та закордоном підтверджують практичну результативність такої форми роботи.

Проєктна діяльність в умовах підготовки бакалаврів образотворчого мистецтва, декоративно-прикладного мистецтва та реставрації виконує не лише освітню, а й соціокультурну функцію, формуючи у здобувачів активну творчу позицію, критичне мислення, вміння адаптуватися до змін і відповідати на виклики сучасного мистецького середовища.

Перспективи подальших наукових розвідок будуть зосереджені на вивченні впливу цифрових технологій та медіаінструментів на інтенсифікацію креативної складової проєктної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Денисюк Ж. З. Креативність у мистецькій освіті як середовище реалізації професійного і творчого потенціалу особистості. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2023. № 2. С. 9–15.
2. Ілляхова М. В. Креативна компетентність науково-педагогічного працівника : теоретично-методологічний аналіз. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук пр.* Запоріжжя : КПУ, 2018. Вип. 61 188 с. Т. 1. С. 70–75.
3. Корницька Л. А. Вимоги до професійної компетентності бакалаврів декоративно-прикладного мистецтва. *Актуальні питання мистецької педагогіки*. 2020. №11. С. 38–43.
4. Лі Сяоя. Педагогічне обґрунтування структури креативної компетентності майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва. *Фізико-математична освіта*. 2020. Випуск 4(26). С. 61–66.
5. Лі Цзяці. Специфіка підготовки майбутнього вчителя музики до здійснення художньо-проектної діяльності. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. 2015. Вип. 1–2 (5-6). С. 169–180.
6. Марущак О. В., Бабійчук І. М., Гришина О. О. Художньо-проектна компетентність як складова професійної компетентності з основ дизайну майбутнього вчителя технологій. *Актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання та технологій*. 2019. В. 2. С. 11–16.
7. Ніколаєва Т. В., Ніколаєва Т. І. Роль активних засобів навчання в розвитку творчих здібностей студентів-дизайнерів у етнопросторі. *Етнодизайн: європейський вектор розвитку і національний контекст*. 2014. Кн. 1. С. 350–353.
8. Ніколаєва Т. В., Шафранська Т. В., Ніколаєва Т. І. Національні традиції як основа підготовки фахівців з дизайну одягу. *Artand Design*. 2019. №1. С. 140–149.
9. Організація проектної діяльності учнів: навчально-методичний посібник для студентів освітнього ступеня «магістр» денної та заочної форми навчання / уклад. З. О. Возна. Умань : «ВПЦ» Візаві, 2019. 267 с.
10. Пилищук О. П. Розвиток креативності як компонент професійної компетентності студентів. *Наука і освіта*. 2009. № 7. С. 170–172.
11. Проектна діяльність у системі професійної (професійно-технічної) освіти: практичний посібник / В. О. Радкевич, О. В. Бородієнко, Л. П. Пуховська, О. А. Самойленко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк. Житомир: «Полісся», 2020. 236 с.
12. Роїк Ю., Оверчук О. Декоративно-прикладне мистецтво як підґрунтя у формуванні компетентностей з етнодизайну кераміки. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 49 (2). С. 145–151.
13. Стандарт вищої освіти. Перший (бакалаврський рівень) вищої освіти. Ступінь «бакалавр». Галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Чинний від 2019-05-24. Вид. офіц. Київ : МОН України, 2019. 16 с.
14. Студентський науковий форум «Колір у живописі як стан душі і світовідчуття митця». URL: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0bFX6K46u3AVyU15wpkEF5aUx8jhxvw2pm8xYna5jlVSePVy8XHdTgSYbCzzakCdl&id=100063733985736 (дата звернення: 01.09.2025)
15. Сучасне декоративне мистецтво. *Молода генерація*. ЛНАМ, 2023. URL: https://lnam.edu.ua/uk/exhibition/suchasne-dekorativne-mistectvo-moloda-generacija.html?utm_source (дата звернення: 01.09.2025)
16. Тимків Б. Формування професійної компетентності майбутніх вчителів образотворчого мистецтва процесі вивчення фахових дисциплін. *Актуальні питання*

гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного ун-ту ім. Івана Франка, 2021. Том 5. Випуск 35. С. 307–312.

17. Шевченко А. І. Методика навчання художнього проєктування майбутніх фахівців з дизайну: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2017. 351 с.

18. Hann B F., Lapczyna E., Müller M., Groh R. What Color is this? Explaining Art Restoration Research Methods using Interactive Museum Installations. URL: https://arxiv.org/abs/2010.14307?utm_source (дата звернення: 09.09.2025)

REFERENCES

1. Denysiuk Zh. Z. Kreatyvnist u mystetskii osviti yak seredovyshe realizatsii profesiinoho i tvorchoho potentsialu osobystosti [Creativity in Art Education as an Environment for Realizing the Professional and Creative Potential of an Individual]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv* : nauk. zhurnal. 2023. No. 2. S. 9–15. [in Ukrainian]

2. Illiakhova M. V. Kreatyvna kompetentnist naukovo-pedahohichnoho pratsivnyka : teoretychno-metodolohichniy analiz [Creative Competence of a Scientific and Pedagogical Worker: Theoretical and Methodological Analysis]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*: zb. nauk pr. Zaporizhzhia : KPU, 2018. Vyp. 61. 188 s. T. 1. S. 70–75. [in Ukrainian]

3. Kornyska L. A. Vymohy do profesiinoi kompetentnosti bakalavriv dekorativno-prykladnoho mystetstva [Requirements for Professional Competence of Bachelors of Decorative and Applied Arts]. *Aktualni pytannia mystetskoï pedahohiky*. 2020. No.11. S. 38–43. [in Ukrainian]

4. Li Siaosia. Pedahohichne obgruntuvannia struktury kreatyvnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv dekorativno-prykladnoho mystetstva [Pedagogical Substantiation of the Structure of Creative Competence of Future Specialists in Decorative and Applied Arts]. *Fizyko-matematychna osvita*. 2020. Vypusk 4(26). S. 61–66. [in Ukrainian]

5. Li Tsziaisi. Spetsyfika pidhotovky maibutnoho vchytelia muzyky do zdiisnennia khudozhno-proektnoi diialnosti [Specifics of Training a Future Music Teacher for Artistic and Project Activities]. *Aktualni pytannia mystetskoï osvity ta vykhovannia*, 2015. Vyp. 1–2 (5-6). S. 169–180. [in Ukrainian]

6. Marushchak O. V., Babiichuk I. M., Hryshyna O. O. Khudozhno-proektna kompetentnist yak skladova profesiinoi kompetentnosti z osnov dyzainu maibutnoho vchytelia tekhnolohii [Artistic and Design Competence as a Component of Professional Competence in the Basics of Design of a Future Technology Teacher]. *Aktualni problemy pidhotovky vchytelia trudovoho navchannia ta tekhnolohii*. 2019. V. 2. S. 11–16. [in Ukrainian]

7. Nikolaieva T. V., Nikolaieva T. I. Rol aktyvnykh zasobiv navchannia v rozvytku tvorchykh zdibnostei studentiv-dyzaineriv u etnoprostorii [The Role of Active Learning Tools in the Development of Creative Abilities of Design Students in Ethnospace]. *Etnodyzain: yevropeiskyyi vektor rozvytku i natsionalnyi kontekst*. 2014. Kn. 1. S. 350–353. [in Ukrainian]

8. Nikolaieva T. V., Shafranska T. V., Nikolaieva T. I. Natsionalni tradytsii yak osnova pidhotovky fakhivtsiv z dyzainu odiahu [National Traditions as the Basis for Training Clothing Design Specialists]. *Artand Design*. 2019. No.1. S. 140–149. [in Ukrainian]

9. Orhanizatsiia proektnoi diialnosti uchniv: navchalno-metodychnyi posibnyk dlia studentiv osvitnoho stupenia «mahistr» dennoi ta zaochnoi formy navchannia [Organization of Student Project Activities: a Teaching and Methodological Manual for Full-time and Part-time Master's Degree Students]. Uklad. Z. O. Vozna. Uman : «VPTs» Vizavi, 2019. 267 s. [in Ukrainian]

10. Pylyshchuk O. P. Rozvytok kreatyvnosti yak komponent profesiinoi kompetentnosti studentiv [Development of Creativity as a Component of Students' Professional Competence]. *Nauka i osvita*. 2009. No. 7. S. 170–172. [in Ukrainian]
11. Proektna diialnist u systemi profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity [Project Activities in the System of Vocational (Vocational and Technical) Education]: praktychnyi posibnyk. V. O. Radkevych, O. V. Borodiienko, L. P. Pukhovska, O. A. Samoilenko, O. P. Radkevych, N. V. Bazeliuk. Zhytomyr: «Polissia», 2020. 236 s. [in Ukrainian]
12. Roik Yu., Overchuk O. Dekorativno-prykladne mystetstvo yak pidgruntia u formuvanni kompetentnosti z etnodyzainu keramiky [Decorative and Applied Arts as a Basis for the Formation of Competences in Ethnodesign of Ceramics]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 2022. Vyp. 49 (2). S. 145–151. [in Ukrainian]
13. Standart vyshchoi osvity. Pershyi (bakalavrskyi riven) vyshchoi osvity. Stupin «bakalavr». Haluz znan 02 «Kultura i mystetstvo», spetsialnist: 023 «Obrazotvorche mystetstvo, dekorativne mystetstvo, restavratsiia» [Higher Education Standard. First (Bachelor's Level) of Higher Education. Degree «Bachelor». Field of Knowledge 02 «Culture and Art», Specialty: 023 «Fine Arts, Decorative Arts, Restoration»]. Chynnyi vid 2019-05-24. Vyd. ofits. Kyiv : MON Ukrainy, 2019. 16 s. [in Ukrainian]
14. Studentskyi naukovyi forum «Kolir u zhyvopysi yak stan dushi i svitovidchuttia myttsia» [Student Scientific Forum «Color in Painting as a State of Mind and Attitude of the Artist»]. URL: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0bFX6K46u3AVyU15wpkEF5aUx8jhxvw2pm8xYna5jlVSePVy8XHdTgSYbCzzakCdl&id=100063733985736 (data zvernennia: 01.09.2025) [in Ukrainian]
15. Suchasne dekorativne mystetstvo [Modern Decorative Art]. *Moloda heneratsiia*. LNAM, 2023. URL: https://lnam.edu.ua/uk/exhibition/suchasne-dekorativne-mistectvo-moloda-generaciya.html?utm_source (data zvernennia: 01.09.2025) [in Ukrainian]
16. Tymkiv B. Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv obrazotvorchoho mystetstva protsesi vyvchennia fakhovykh dystsyplin [Developmant of Professional Competence of Future Teachers of Fine Arts in the Process of Studying Professional Disciplines]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk* : mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho un-tu im. Ivana Franka, 2021. Tom 5. Vypusk 35. S. 307–312. [in Ukrainian]
17. Shevchenko A. I. Metodyka navchannia khudozhnoho proiektuvannia maibutnikh fakhivtsiv z dyzainu [Methods for Teaching Artistic Design to Future Design Professionals]: dys. ... kand. ped.nauk : 13.00.02. Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M. P. Drahomanova. Kyiv, 2017. 351 s. [in Ukrainian]
18. Hann B F., Lapczyna E., Müller M., Groh R. What Color is this? Explaining Art Restoration Research Methods using Interactive Museum Installations. URL: https://arxiv.org/abs/2010.14307?utm_source (data zvernennia: 09.09.2025)

PROJECT-BASED ACTIVITIES AS A MEANS FOR CULTIVATING PROFESSIONAL AND CREATIVE COMPETENCIES AMONG PROSPECTIVE BACHELOR'S DEGREE RECIPIENTS IN FINE ARTS, DECORATIVE AND APPLIED ARTS, AND RESTORATION

Dmytro KAPRALTSEV

PhD Candidate in Speciality 011 Educational, Pedagogical Sciences

Rivne State University for the Humanities,

Rivne, Ukraine

ORCID: 0009-0002-7884-1136

e-mail: kapraltsev.dmytro24@rshu.edu.ua

Abstract. The article examines project-based activities as an effective means of developing professional and creative competencies among prospective bachelors of fine arts, decorative and applied arts, and restoration. The relevance of the study is driven by transformative processes in the higher education system, increasing demands on the professional training of artistic personnel, as well as the need for specialists capable of creative self-expression, innovative thinking, critical analysis, and independent adoption of artistically justified decisions in conditions of change.

It is substantiated that project-based activity is an effective pedagogical technology that ensures the integration of theoretical knowledge with practical skills, promotes the development of aesthetic culture, the formation of creative, communicative, analytical thinking, spatial-combinatorial abilities, and innovative activity. The content and specificity of project types employed within the educational milieu of artistic institutions have been examined: individual, collective, interdisciplinary, and sociocultural. Their substantive characteristics, objectives, tasks, and factors influencing the successful implementation of project-based activities have been analyzed. Special attention is given to the methods and forms of organizing educational activities, including master classes, workshops, exhibition projects, art actions, etc. It is noted that project-based activities in the training of future bachelors in fine arts, decorative and applied arts, and restoration stimulate professional growth.

Specific examples of applying the project-based approach in the educational process are provided, confirming its effectiveness. It is emphasized that project activities perform not only educational but also upbringing, sociocultural, and communicative functions, contributing to the harmonious development of the student's personality. A conclusion is drawn regarding the necessity of systematic implementation of project activities in the professional training of future bachelor's degree holders in the artistic profile as a condition for forming a competitive, creatively active specialist.

Keywords: project-based activity, art education, prospective bachelors of fine arts, decorative and applied arts, restoration, professional competencies, creativity, interdisciplinarity, art project, creative development.

Стаття надійшла до редакції 23.09.2025 р.

Стаття прийнята до друку після рецензування 06.10.2025 р.

Електронне науково-методичне видання

Педагогічна наука і освіта XXI століття

Науково-методичний журнал

Випуск 5

Упорядники:

**проф. Пустовіт Г. П., проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С.,
доц. Баліка Л. М., Бабяр А. А.**

**Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ**

Рекомендовано до оприлюднення 30.10.2025 р.
Ум. друк. арк 28,34.

П 24 Педагогічна наука і освіта XXI століття: науково-методичний журнал. Вип. 5. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т; упоряд.: Г. П. Пустовіт; ред. кол.: Г. П. Пустовіт, Н. О. Остапчук та ін. Рівне: РДГУ, 2025. 422 с.

УДК 37: 001 «20»

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2025

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:
Рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
№ 1870 від 11.09.2025 року
Ідентифікатор медіа: R40-06485

Суб'єкти у сфері друкованих медіа:
Рівненський державний гуманітарний університет,
вул. Степана Бандери, 12, м. Рівне, 33014, Україна;
тел.: (0362) 62-03-56
email: rectorat@rshu.edu.ua